

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכרת הטוב

פרשת פנחס

בס"ד | גליון מס' 540

חצי מלפפון יקר ותכשיט נהדר...

הגני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה, י"ב)

זו ההזדמנות להציץ על מעלתה וחשיבותה של הכרת הטוב. החיות האנושית מושתתת על טובות שונות שאדם עושה לזולתו. כולנו עושים טובות, וכולנו נהנים מטובות שאחרים עושים עמנו. כמה חשוב להרגיש אסיר תודה, ומתוך התחושה הפנימית - נוכל להכיר תודה, להוקיר על המאמץ שהזולת עשה עבורנו, ולהודות לו בכל פה!

ארבעים שנה על חצי מלפפון...

היה זה באחד הרחובות המרכזיים בבני ברק. השעה עשר וחצי בבוקר, אנשים רבים עוברים ושבים ברחובה של עיר, ממהרים איש איש לדרך. בטבור הרחוב, ממש במרכזו, עומד לא אחר מאשר מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זי"ע, ומשוחח בחביבות ובידידות מופגנת עם יהודי מבוגר, עובר אורח מקומי...

הגבאים מרמזים לאיש בעדינות, כי אין זה המקום והזמן - לרבי יש שעות קבלת קהל, וגם חדרו עומד הכן בדיוק למבקשים לשוחח עמו... מסביב נקהלים סקרנים, מביטים בעירנות בדו שיח המוזר: אמצע היום, אחד מגדולי האדמו"רים ועובר אורח, עומדים ומשוחחים באמצע הרחוב דקות ארוכות...

הגבאים שאלו זה את זה, אולי משהו מהם מכיר את האיש. הרי לרבי יש עוד אירועים היום בלוח הזמנים, והעיכוב כאן אינו צפוי. מה עוד, שכל המעמד משונה ומוזר כל כך. אולי האיש צדיק נסתר? אולי יש לו קשר טוב אך סודי עם הרבי? מי יוכל לשער מי האיש ומה דרגתו הרוחנית??

הרבי ממשיך בשיחה הידידותית, ורק אחרי דקות ממושכות נפרד ממנו בידידות, לא לפני שהוא אומר לו באידיש 'אז תבואו אלי, עם כל המשפחה, בסידור?' - - -

לתמימה הגבאים לא היה גבול. בנוהג שבעולם, אדם המבקש לשוחח עם הרבי קובע תור, או לחילופין בא בשעות הקבועות. והנה, סתם עובר אורח לא מוכר, זכה גם בשיחה ארוכה וחמה באמצע הרחוב, וגם - בזימון מהיר, לתור וי איי

פרשת השבוע הנוכחי, פותחת בסיפורו של פנחס, שאחרי קנאותו המופלגת לשם שמים בסיומה של הפרשה הקודמת, קיבל מהקדוש ברוך הוא מתנה יקרת ערך - את עטרת הכהונה. למותר לציין שלא מדובר בדבר של מה בכך - הרי זו דרגת הקדושה הגבוהה ביותר, דרגה של מי שזכו להיות משרתי השם במשכן, הזוכים לאכול מקדשי שמים וביכולתם להקריב קרבנות!

ולמה אכן זכה פנחס לדרגה כה גבוהה? בשל הכרת הטוב שחש כלפיו הקדוש ברוך הוא. רש"י אף מוסיף וממשיל זאת 'כאדם המחזיק טובה למי שעשה עמו טובה'. פנחס קיבל את מתנת הכהונה כהכרת הטוב וכאות הערכה על פועלו למען כבוד השם.

למה אכן זכה פנחס לדרגה כה גבוהה? בשל הכרת הטוב שחש כלפיו הקדוש ברוך הוא. רש"י אף מוסיף וממשיל זאת 'כאדם המחזיק טובה למי שעשה עמו טובה'. פנחס קיבל את מתנת הכהונה כהכרת הטוב וכאות הערכה על פועלו למען כבוד השם.

הכרת הטוב. איזו מידה נפלאה ויקרה, שהיא למעשה חובה רגשית ראשונה במעלה. מידת הכרת הטוב מחדשת, שום דבר בעולם הזה לא באמת 'מגיע לי'. מידת הכרת הטוב, מאפשרת לנו לבנות בבסיס אישיותנו תכונה חשובה: ששום דבר לא מובן מאלי, ושום דבר לא מגיע לנו. ההבנה הזו מטמיעה בנו הכנעה, ענווה וביטול.

ממילא, אדם המכיר טובה, אין לו טענות, אין לו דרישות והוא כבר לא תובע. הוא מבין שלא מגיע לו כלום, והוא - לשלעצמו - אין לו עוצמה המחייבת שאנשים יעשו לו טובה. אז כשלא עושים את מה שביקשתי, או כשהאוכל לא מוכן בזמן, או כשבעל המכולת לא הביא היום את המוצרים שאני זקוק להם - איך אוכל לבוא בטענות?

לכן אמרו חז"ל, כי הכופר בטובתו של חברו ככופר בטובתו של הקדוש ברוך הוא. אדם המכיר טובה - מוכיח שהוא מבין ומרגיש שהוא לא בעל יכולת, שהוא צריך עזרה, שהוא לא איזו אישיות רמת דרג שמסתדרת בכוחות עצמה... דרך ההבנה הזו, הוא יכול להרגיש את ריבוי הטובות שהשם עשה עמו - בכך שהוא נושם, בריא, חכם ומתפרנס, כי זה לא מגיע לו וזה ממש לא מובן מאלי!

ברגעי החיים האחרונים!

בשנותיו האחרונות של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, נקלע הרב למצוקה רפואית קשה. אחד מעורקי לבו כבר לא תפקד כנדרש, והיה צורך לבצע בו ניתוח דחוף, שיכול להציל את חייו. אלא שהצוות הרפואי המטפל לא רצה לעשות את הניתוח, מתוך חשש שלבו של הרב - שכבר היה קרוב לבן מאה - לא יעמוד במעמסת הניתוח, ומשימת הצלת חייו לא תצליח, ומי יודע אם מצבו לא יחמיר עוד בעקבותיו...

לאחר חיפוש חובק עולם, נמצא רופא בכיר מאוד, המומחה בעולם בתחום הלב, שניאות לבצע את הניתוח המורכב בלבו של הרב. הרב פסק כי אם יש מנתח שיכול לבצע את הניתוח - יש לעשות הכל כדי לנסות להציל את חייו. למעשה, כבר כשהגיע הרופא לרב, היה ברור כי איש - מלבד הרופא - לא באמת מאמין בסיכויי הטיפול, והסיכויים כי הרב לא יתעורר מהניתוח רח"ל, שקולים לסיכויים שהרב ישרוד אותו וישלם לחיים...

לקראת הניתוח, המתח בחדרו של הרב בבית החולים גאה בעוצמות לא מוכרות. עסקנים ויודעי דבר היו בפרוזדור, הצוות הרפואי הטוב בעולם כבר היה בחדר - הן עתיד חיי רבן של ישראל מוטל כעת על המיטה! המנתח הבכיר כבר לבש את החלוק הירוק, והרופא המרדים כבר הכין את הזריקה, ובהיכלי הישיבות והכוללים בעולם כולו קורעים שערי שמים לרפואת הרב אלישיב...

רגע לפני שהוזרק חומר ההרדמה, הרב אלישיב - למרות המתח הרב - שוכב במיטה, צלול ורגוע. כתמיד, הוא מפוקח וממוקד, מכיר את מצבו לאשורו ואינו מתבלבל לרגע. הוא יודע כי ישנו סיכוי שלא יתעורר בכלל מהניתוח, ומבין את המשמעות...

לפתע, ביקש הרב לשוחח עם המנתח. 'מי יודע מה הוא רוצה לומר לך?' הרהרו המקורבים. 'שמא לבקש ממנו כי יזהר היטב? אולי מבקש הרב להתחרט מהסכמתו לניתוח? מי יודע מה הרב מבקש?' - - -

המנתח הגיע אל הרב, גחן לעברו, ואז שמע את הרב אומר בקול חלוש: 'הרי אתה הולך לנתח אותי, ואנו מקוים שהדבר יעבור בהצלחה למרות הסיכויים הקלושים. אם תצליח - ברור שהכל ירוממו אותך, יגידו שאתה מומחה גדול, יביעו בפניך הערכה רבה. אך אם חלילה לא תצליח על אף מאמצייך - איש לא יאמר לך תודה, וגם אני לא אהיה בעולם לומר לך תודה...' - - -

לכן, כבר מעכשיו, אני אומר לך תודה על מאמצייך, תהייה התוצאות אשר תהייה - - -

מדהים, מפליא, מעורר השתאות. רבן של ישראל בין חיים לשערי מוות, הרופא הטוב בעולם לצידי, וייתכן כי הוא עומד לעצום עיניו לנצח. ומה מטריד אותו? שאולי לא יאמרו לרופא תודה אם ייכשל חלילה הניתוח. שאולי יעלה לבית דין של מעלה, כאשר חובת הכרת הטוב מוטלת עליו ולא נפרעה!

הטובות שהשם עשה עמו - בכך שהוא נושם, בריא, חכם ומתפרנס, כי זה לא מגיע לו וזה ממש לא מובן מאלי!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

פי... הוא וכל המשפחה. 'בודאי מדובר באיזו דמות נעלית אך לא מוכרת', הרהרו לעצמם...

הרבי הביט בעיניהם המשתאות, וסיפר: 'היה זה לפני שנים רבות, כשעליתי ארצה, נכנסתי ללמוד בשיבת דושנינסקי בירושלים. לצערי, אתם יודעים, - אומר הרבי בחיוך ובענווה - 'הייתי מאחר לארוחות בקביעות. פעם לא הספקתי לסיים את תפילת השחר עם כולם, ופעם הייתי שקוע באמצע הסוגיא, כך שאיחרתי את מועד הארוחה!'

'היהודי הזה שפגשתי עתה', המשיך הרבי, 'היה הטבח בשיבה. אחרי תקופה קצרה גילה שאני מאחר לארוחות, וחשש לרעבוני. מני אז היה מציץ לחדר האוכל, ובדק אם אני נמצא. וכשראה שאני לא נמצא - היה נוטל חצי עגבניה וחצי מלפפון, ושומר לי בצד!'

הרבי נשא עיניו נקודה רחוקה, הניף ידו והוסיף: 'ארבעים שנה אני מחפש את היהודי הזה, ארבעים שנה אני רואה אנשים שדומים לו, שואל לשמם, אך מתאכזב - כי זה לא הוא. ארבעים שנה שלא אמרתי לו תודה כפי הראוי, שאני חש כלפיו חובת הכרת הטוב שטרם פרעתי!'

'ועכשיו', הוסיף בחיוך, 'אני יוצא לרחוב ורואה אותו לנגד עיני. לקח לי שניה לזהותו, הוא הזדקן כל כך, אבל שמו התאים והוא אכן היה הטבח בשיבת דושנינסקי. ארבעים שנה אני מחכה לומר לו תודה - אז כשאני פוגש אותו אשוחח אותו קצרות? כשכבר גיליתי אותו - שאתן לו לחמוק? הרי ברור שאודה לו מקרב לב, ואזמינו עם כל משפחתו לביקור!'

זוהי הכרת הטוב. שנים חולפות, אך התודה לא נשכחה, לא נקברה במרתפי הזכרון העלום. וכשהיתה הזדמנות - היא צפה ועלתה במלוא תוקפה, ותנאי השטח והזמן לא שינו דבר!

שיחה מפתיעה בליל בדיקת חמץ

ליל בדיקת חמץ, עשר וחצי בלילה. בתי ישראל מצוחצחים וממורקים, ההכנות לעריכת שולחן הסדר בעיצומן. גם רחובה של עיר כבר מתחיל להירגע אחרי שעות השיא ולחץ הקניות של הימים האחרונים, ובביתו של ר' יצחק מוכר התכשיטים - אחרוני הלוחות מסיימים את קניית התכשיטים לחג...

ר' יצחק עצמו, כבר עיף מטורח הימים האחרונים, שסחטו את לשד כוחותיו. אמות, ערב חג הוא העונה הבוערת בשנה, במהלכה הוא מרויח שבעתיים על ימי שגרה. אבל בכל זאת, אחרי שבועיים לחוצים ועמוסים - הוא כבר עייף, עורך חשבונות ומסדר את המלאי, ורק ממתיך לנעול את הכספת על מנועול וברית, עד אחרי החג...

לפתע נשמע צלצול טלפון. רעיייתו מרימה את השפופרת, ומיד מבינה שמדובר במשהו הקשור למסחר התכשיטים. 'ר' יצחק', היא קוראת בקול, 'ש'לך טלפון בענין איזו קניה שנעשתה היום בחנות!'

ר' יצחק כבר חסר סבלנות. 'תגידי להם, שבכל מקרה אנחנו לא מקבלים תיקונים עד אחרי החג, אז שיתקשרו אחרי החג', הוא אומר בטון עייף, 'כבר ערב יום טוב ממש'. 'לא, זה לא בקשר לתיקונים', אומרת רעיייתו, 'זה משהו שמתקשר בקשר לקניה!'

'מי זה?' שואל ר' יצחק, 'תשאלי מי זה', הוא מורה לרעיייתו וממשיך לסדר את התכשיטים במקומם... ואז הגיעה התשובה המפתיעה: 'זה הרב וואזנר על הקו!'

'הרב וואזנר? נפלטת צעקת תמיהה מפיו, 'עכשיו, בליל בדיקת חמץ, גדול ישראל מחפש אותי? את בטוחה?'

'כן כן', אומרת רעיייתו, מתפלאת גם היא. לגדול הדור בודאי ישנם עיסוקים חשובים בליל בדיקת חמץ. מכירת חמץ, מענה לשאלות, דיני תערובות חמץ, הרי בית ההוראה שוקק חיים עכשיו! ככל הידוע לה, אין כל קשר היכרות מוקדם בין הרב וואזנר לבעלה, ובכלל, הרי לרב וואזנר יש גבאים - איך יתכן שלא התקשרו בשמו? שהרב וואזנר בעצמו יתקשר? על שום מה?

ר' יצחק זורק את התכשיטים מידי, וממהר ליטול את השפופרת. על הקו, כן כן, גדול ישראל - הרב וואזנר בכבודו ובעצמו!

'שלום', אומר ר' יצחק, וממהר להתנצל על שניות ההמתנה שחלפו. 'אם הייתי יודע שהרב וואזנר מחפש אותי...'

'תנוח דעתך', משיב הרב וואזנר, ואת חיכוך ניתן לשמוע מעבר לקו הטלפון. 'שמעתי מהרבנית, שהייתה אצלכם היום לקנות תכשיט לחג, והיא שבה

הביתה וממש התפעלתי - התכשיט כה יפה, היא סיפרה שקיבלה שירות מכל הלב ובלי להרגיש לחץ של ערב חג, ושבה הבית בתחושה טובה מאוד מהביקור בחנות!'

'לכן', המשיך הרב וואזנר כשנשימתו של ר' יצחק נעתקת, 'התקשרתי לומר יישר כח. תודה לך על השירות הטוב, על המבחר המגוון שאתה מביא, ועל היחס הנפלא שלך לרבנית. תודה רבה מעומק הלב! מסיים הרב וואזנר, תוך שהוא מוסיף ברכת חג שמח...'

רעיייתו של ר' יצחק ניצבת ליד הטלפון, ולא מבינה את הדו שיח המתנהל כאן. היא רואה את בעלה מחייך, מופתע, מהורהר ומרוצה כאחד, אך אינה מבינה מדוע. רק כשסיפר לה בעלה את אשר ביקש הרב וואזנר לומר - היתה גם היא נרגשת ומתפעלת...

'זה לא ייאמן', מפטיר ר' יצחק, 'האם בשביל זה הרב וואזנר עזב את כל עיסוקיו הבורערים בליל בדיקת חמץ, רק כדי לומר תודה על השירות והיחס? - - -

כנראה שכן, כי זה המבט הנכון על הכרת הטוב. אמת, זו פרנסתו של ר' יצחק, וגם השירות - הוא אולי כלי לקרב לקוחות נוספים... ועדיין, לא נחה דעתו של הרב וואזנר זצ"ל עד שאמר תודה, הוא בעצמו, באחד הלילות הבורערים בשנה!

כי משהו עשה לו טובה, מכר תכשיט לרעיייתו, ונתן לה שירות מצוין. זה הכל, אבל זה כבר מחייב להודות, להרגיש חייב לו תודה, להכיר בטובתו, לראות שהוא האיש שבגללו יש לרעיייתו תכשיט חדש לחג, וכשהלב גואה ברגשות הוקרה כלפיו - לומר לו תודה!

ואם כך חובת הכרת הטוב למי שהאשה נהנית מטובתו, על אחת כמה וכמה חובת הכרת הטוב לאשה עצמה, הנושאת את משא הבית על כתפיה, ארוחות, כביסות, גידול הילדים, חינוך ואינספור סידורים אחרים... אנו כל כך מורגלים בזה, עד שאנו עשויים לשכוח את חובת הכרת הטוב כלפיה...'

חלילה, חלילה לנו. אין לך מי שאנו חייבים בהכרת טובה כלפיו כמו עקרת הבית, עיקרו של הבית, המחזיקה את ביתנו ומחנכת את ילדינו על ברכי התורה והיראה!

ניקיון מקצועי...

מעשה שהיה ברבן של כל בני הגולה, הגאון בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל, אשר צעד ברחובה של עיר, ולצידו חתנו, המשוחח עמו בדברי תורה תוך כדי הליכתם בדרך. לפתע, חש ה'חפץ חיים' בתנועה חזקה, משהו מאחוריו מנער את שולי חליפתו, ופנה להסתובב אחורנית...

הוא מביט בחליפה, ואכן ניכר כי קודם לכן היתה מלוכלכת באבק, אך עתה האלמוני ניער את האבק, ובקושי נותרו שרידים מהלכלוך. החפץ חיים ממחר להביט אחורה, לחפש את האלמוני שגמל עמו חסד וניער את חליפתו מאבק, אך האיש כבר איננו, נבלע בין העוברים ושבים ברחוב...

ה'חפץ חיים' מוסיף לחפש, וגם שואל כמה אנשים: 'ראיתם מי האיש שניער את חליפתי מאבק? אני רוצה להודות לו, ואינני מוצא, הוא כבר נעלם ואיננו!' גם חתנו מצטרף לחיפושים, אך הם מעלים חרס. ההלך האלמוני שניקה את החליפה - נעלם כאילו בלעה אותו האדמה...

'אוי ואבוי', אומר ה'חפץ חיים', 'נעלם האיש שאני חייב לו הכרת הטוב, ועתה אשאר אסיר תודה לאיזה יהודי אלמוני, שגמל עמי חסד וניקה לי את החליפה. מי זה יכול להיות? וכיצד הוא נעלם כל כך מהר? - תמיהותיו של ה'חפץ חיים' נותרו בעינן, אך באין פתרון - המשיכו ללכת ליעדם...

יעדם היה חנות מסוימת, בה ביקש ה'חפץ חיים' לרכוש דבר מה. והנה, בהגיעו לחנות, מפשפש ה'חפץ חיים' בכיסיו ומחפש אחרי המטבע שהניח בכיסו קודם שיצא מהבית, על מנת לרכוש באמצעותה את הפריט המבוקש. חיפש כה וכה בכל הכיסים, חזר ובדק, וגילה כי המטבע איננה... 'לאן המטבע נעלמה, הן בודאי היתה בכיס הזה?' שואל ה'חפץ חיים'...

'כעת מתורצות כל הקושיות', נענה חתנו, 'הרי המטבע היתה בכיס, ממש במקום בו ניקה האלמוני את האבק... כנראה הוא 'מנקה' מקצועי במיוחד - ניקה את האבק וגם 'ניקה' את המטבע מהכיס... עכשיו אני מבין מדוע ניקה, אני מבין גם למה נעלם כל כך מהר, ובעיקר - מבין להיכן נעלמה המטבע...'

'ברוך השם' השיב ה'חפץ חיים' מיד בחיוך רחב, 'הודו להשם כי טוב שלא נותרתי חייב תודה לאותו אלמוני! הן גבה כבר את שכרו, טוב שלקח את המטבע בשכרו על שניקה את החליפה...'

לא להישאר חייב הכרת הטוב. זה העיקר. המטבע שנעלמה - היא כבר הטפל!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס